جمع های مکسر مهم بکار رفته در کتب درسی عربی متوسطه به ترتیب حروف الفبا

الف		
جمع	مفرد	معنی
آباء	أب	پدر
آداب	أدب	أدب
آثار	أثر	کار
آَمال	أمل	امید
اِخوه	أخ	برادر
أبرار	بار ، برّ	نیکوکار
أنفُس [1]	نَفس	خود
أوثان	وثن	بُت
أجساد	جَسد	جسد
أصحاب	صاحب	یار و دوست
اخلاق	خُلق	خوی
أصدِقاء	صدیق	دوست
اولیاء	ولیّ	سرپرست
أغراض	غرض	وسیله
أحیان	حین	وقت

جمع	مفرد	معنی
آَفاق	اُفق	اُفق
أحْذِیه	حِذاء	کفش
أنجم	نجم ، نجمه	ستاره
أنعمُ [2]	نِعمه	نعمت
أبواب	باب	در
أیدی	یَد	دست
أسنان	سِن	دندان
أوقات	وقت	وقت
أحوال	حال	حال ، کیفیت
أقرباء	قریب	نزدیک
أشیاء	شی ء	شی ء
اثواب	ثوب	لباس
اُمم	اُمه	امت
أعِزَه	عزیز	عزیز و گرامی
أذِلَه [3]	ذلیل	خوار و پست

1 ـ جمع دیگر « نَفس » « نفوس » می باشد جمع « نَفَس » « اَنفاس » است و نباید با کلمات قبل اشتباه شود

2 ـ « انعم » و « نعم » هر دو جمع « نعمه » هستند .

3 ـ جمع دیگر « ذلیل » = « أذلاء »

جمع	مفرد	معنی
اَوضاع	وضع	وضع و حالت
ألوان	لَون	رنگ
أعیاد	عید	عید
أصول	اصل	اصل
أنصار	نصیر	یار و یاور
اوصاف	وصف	وصف
أفواج	فوج	گروه ، دسته
أولاد	ولد	فرزند
أشراف	شریف	شریف
أعشاب	عشب	گیاه
أسماء	اسم	نام
أحادیث	حدیث	حدیث
أمثال	مِثل ، مَثل	مانند
أحجام	حجم	حجم
أطفال	طفل	بچه
أئمه	امام	پیشوا
اعداءُ	عدوُ	دشمن
أبناء	اِبن	فرزند
أنیاب	ناب	دندان پیشین
أعراق	عِرق	رگ ، ریشه
أحیاء [1]	حیّ	زنده
أسوار	سُور	ارگ و حصار

جمع	مفرد	معنی
أموات	مَیّت	مُرده
اوفیاء [2]	وَفی	با وفا
أُمراء	اَمیر	امیر و سردار
اَغنیاء	غنّی	بی نیاز
أسماك	سمکه ، سمک	ماهی
أعمال	عَمل	عمل و کار
أقوال	قول	گفته ، سخن
أكتاف	کتف	کتف
أعوان	عُون	یاور
أعزّاء [3]	عَزیز	عزیز
أخطاء	خطأ	خطا و اشتباه
أبریاء	بَری ء	بی گناه
أطماع	طَمَع	طمع
أعاجیب	اعجوبه	عجیب و شگفت انگیز
أعماق	عُمق	عمق
أضواء	ضوء	پرتو و نور
أصوات	صوت	صدا

1 ـ حَیَ بر وزن فَعَلَ و صفت مشبهه و مشتق می باشد .

2 ـ کلماتی مانند و فیَ ، ولی .... بر وزن فعیل هستند و صفت مشبهه هستند .

3 ـ علاوه بر اعزاء ،اِعزّه نیز جمع عزیز می باشد .

جمع	مفرد	معنی
أقدام	قَدَم	پا
أقمار	قمر	ماه
اَلبسه	لباس	لباس
أسباب	سبب	علت
أحْرار	حُرّ	آزاده
أدعيه	دُعا	دعا
اُسود	اَسد	شير
أبصار	بَصَر	ديده
أسماع	سَمع	شنوايى ، گوش
اوفياء	وفىّ	وفادار
أفاضل	اَفضل	بهتر
أسابيع	اسبوع	هفته
اشواك	شوك	خار
أنهار	نَهر	رودخانه
أحزان	حُزن	غم و اندوه
أسئله	سئوال	پرسش

جمع	مفرد	معنی
بَلابل	بلبل	بلبل
بِحار	بَحر	دريا
بُلدان	بَلد	سرزمين

« ت »		
جمع	مفرد	معنی
تجارِب	تجربه	تجربه
تقارير	تقرير	گزارش

جمع	مفرد	معنی
جُمل	جمله	جمله
جُهال	جاهل	نادان
جواهِر	جَوهر	گوهر
جروح	جَرح	زخم
جُهُود	جُهد	کوشش و تلاش
جواسیس	جاسوس	جاسوس
جنود	جُندی	سرباز
جرائم	جریمه	جنایت
جماهیر	جَمهور	جمع و گروه
جُدران	جدار	دیوار
جدود	اجداد، جد	پدر بزرگ ، نیا
جوارح	جارِحه	اعضای(بیرونی) بدن
جوانح	جانِحه	اعضای(درونی) بدن
جِبال	جَبل	کوه

« ح »

جمع	مفرد	معنی
حقائق	حقیقه	حقیقت
حُمُر	حِمار[1]	الاغ
حجاره	حَجر[2]	سنگ
حوائج	حاجه	نیازمندی
حُرُوب	حَرب	جنگ
حُجَج	حُجه	دلیل و برهان
حَدائق	حدیقه	باغ و بستان
حَقول	حَقل	کشتزار
حُضار	حاضر	حاضر
حُفَر	حُفره	گودال
حُجَر	حُجره	اتاق ـ اتاقک

« خ »

جمع	مفرد	معنی
خُیوط	خیط	نخ ، رشته
خواص	خاص ، خاصیه	ویژگی
خطایا	خطیئه	لغزش و گناه
خَنادِق	خندق	تونل
خلائق	خَلق	مردم

---

1 ـ «حُمر » و در « حمیر » هر دو جمع « حمار » هستند .

2 ـ جمع دیگر حَجَر ـــــ اَحجار است .

« د »		
جمع	مفرد	معنی
دعائم	دعامه	ستون پایه
دُرَر	دُر	مروارید
دنانیر	دینار	دینار ، واحد پول
دِماء	دَم	خون
دَنایا	دنیئه	پستی
دُموع	دمعه ، دمع	اشک
دروس	درس	درس
دفاتِر	دفتر	دفتر

« ذ »		
جمع	مفرد	معنی
ذنوب [1]	ذَنب	گناه

« ر »		
جمع	مفرد	معنی
رذائل	رذیله	پستی
رووس	رأس	سر
رُواه	راوی	نقل کننده روایت
رِجال	رَجُل	مرد
رَیاح	رِیح	باد
رواتِع	راتعه	درخت ، گیاه
رُسُل	رسول	فرستاده
رُفقاء	رفیق	دوست و یار
رُموز	رمز	راز و رمز

« ز »		
جمع	مفرد	معنی
زُهور	زهره	شکوفه

« س »		
جمع	مفرد	معنی
سُبُل	سبیل	راه
سُعاد	سَعید	خوشبخت
سُفُن	سفینه	کشتی
سُنَن	سُنه	سنت وروش
سَواعِد	ساعد	بازو
سیوف	سیف	شمشیر
سنابِل	سُنبل	خوشه

1 ـ این جمها را بخاطر بسپارید و آنها را با « ذُنوب » اشتباه نکنید ذِئاب : گرگها (جمع ذِئب) ذُباب : مگسها (جمع ذبابه) اَذناب : دنباله ها (جمع ذَنَب)

جمع	مفرد	معنی
سُفهاء	سفیه	کم عقل
سوابق	سابق	پیشتاز

«ش»		
جمع	مفرد	معنی
شُؤون	شأن	کار
شُعوُب	شَعب	ملت
شِیَع	شیعه	ملت
شَباب [1]	شاب	جوان
شوارع	شارع	خیابان
شُهور	شهر	ماه
شَدائد	شدیده	سختی

«ص»		
جمع	مفرد	معنی
صُفوف	صف	ردیف و ستون
صِغار	صغیر	کوچک
صِیَغ	صیغه	روش و اسلواب
صخور	صخره	صخره
صُحُف	صحیفه	روزنامه

« ض »		
جمع	مفرد	معنی
ضُغوط	ضَغط	فشار
ضمائر	ضمیر	ضمیر وجدان

« ط »		
جمع	مفرد	معنی
طیور	طائر ، طَیر	پرنده
طَرائف	طریفه	حکایت نغز
طُغاه	طاغیه	سرکش و نافرمان
طُلاب [2]	طالب	دانشجو دانش آموز
طبائع	طبیعه	خوی خصلت

«ظ»		
جمع	مفرد	معنی
ظُرَفاء	ظریف	نکته سنج
ظواهر	ظاهره	پدیده

1ـ جمع دیگر شاب . شبان است . یعنی شبان و شَباب هر دو جمع شاب هستند .

2 ـ طُلاب و طَلبه هر دو جمع طالب هستند .

جمع	مفرد	معنی
ظروف	ظَرف	موقعیت ، شرایط

« ع »		
جمع	مفرد	معنی
عقلاء	عاقل	فهمیده ، عاقل
عِباد	عابد ، عَبد	بنده
عِیدان	عود	یک تکه چوب
عُمال	عامل	کارگزار
عُروش	عرش	تخت
عُقُول	عقل	عقل
عُظماء	عظیم	بزرگ
عُظام [1]	عظیم	بزرگ
عوائق	عائق	مانع
عُملاء	عمیل	مزدور
عُلَماء	علیم [2]	دانا
عِبَر	عِبره	عبرت
عوالم	عالَم	جهان ، گیتی
عُیون	عَین	چشم ، چشمه
عَواقب	عاقبه	فرجام و پایان کار

« غ »		
جمع	مفرد	معنی
غرائب	غریب	عجیب
غُدد	غده	غده
غرائز	غریزه	غریزه
غُرَف	غرفه	اتاق

« ق »		
جمع	مفرد	معنی
قُلوب	قَلب	قلب
قَوافل	قافله	قافله و کاروان

1 ـ هم « عظام » و هم « عظماء » هر دو جمع کلمه عظیم هستند جمع کلمه اعظم « اعاظم » می باشد جمع عَظْم « استخوان » ـــــ عِظام می باشند .

2 ـ جمع عالِم « علام » می باشد (لسان العرب ، تالیف ابن المنظور)

جمع	مفرد	معنی
قِطع	قطعه	قطعه و تکه
قُرون	قَرن	قرن و صده
قُوی	قوه	نیرو
قُری	قریه	روستا
قِیَم	قیمه	ارزش
قُصور[1]	قصر	کاخ

« ک »		
جمع	مفرد	معنی
کواکِب[2]	کوکب	ستاره
کِبار	کبیر	بزرگ
کِرام	کریم	بخشنده
کُنوز	کنز	گنج
کُفّار	کافر	کافر
کَفَره	کافر	کافر
کِلاب	کلب	سگ
کَراسی	کُرسی	صندلی

« ل »		
جمع	مفرد	معنی
لِئام	لَئیم	پست و فرومایه

« م »		
جمع	مفرد	معنی
مذاهب	مَذهب	آئین و طریقت
مَعارف	معرفه	شناخت
مُلوک	مَلِک	پادشاه
مکارِم	مَکرِمه	فضیلت خوبی
محارِم	مَحْرَم	حرام غیر مجاز
مصادر	مصدر	مصدر و منبع
مصاعِب	مَصعبه	سخت و دشوار
مَلابس	مَلبس	لباس
مهالک	مَهلکه	جای خطر مهلکه
مقابر	مقبره	گورستان
مَصابیح	مِصباح	چراغ
میاهُ	ماء	آب
مُدُن	مَدینه	شهر

1ـ قصور ، ممکن است به معنی کوتاهی و تقصیر باشد که در این صورت مصدر ثلاثی مجرد و مفرد می باشد .

2 ـ کوکب : مذکر مجازی و به عبارت ساده تر ضمیر و اسم اشاره یا فعل آن بصورت مذکر می آید نه مونث هذا کوکب ، اَحدِ عشر کوکباً

جمع	مفرد	معنی
مَتاعِب	متعبه	خستگی
مَیادین	میدان	میدان و صحنه
مَصانع	مَصنَع	کارخانه
مبادِیء	مَبدأ	آغاز ، اساس
مَعارِك	معركه	کارزار ، جنگ
مشایخ	مشیخه	بزرگ
مَراسم	مرسوم	عادت و آئین
مَشاکل	مُشکل	مشکل
مصالِح	مصلحه	سود و منفعت
معامل	مَعمل	کارخانه

« و »		
جمع	مفرد	معنی
وصایا	وصیه	وصیت و سفارش
وسائط	وسیط	وسیله
وُحوش	وَحَش	وحشی

« هـ »		
جمع	مفرد	معنی
هزائِم	هزیمه	شکست

« ن »		
جمع	مفرد	معنی
نواحی	ناحیه	محله ، گوشه
نِعَم	نِمعه	نعمت
نماذج	نموذج	نمونه
نواسخ	ناسخ	از بین برنده
نَوائب	نائبه	مشکل و مصیبت